

บันทึก

เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคำว่า “ผู้ประกอบการกลั่นน้ำมัน”
ตามพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยหนังสือที่ สร.๐๔๐๓/๕๕๒๑ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ความว่า กระทรวงเศรษฐกิจ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคำว่า “ผู้ประกอบการกลั่นน้ำมัน” ตามพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงวิธีการควบคุมภาษีน้ำมันกับกรมทะเบียนการค้ามีความเห็นขัดแย้งกัน

ที่มาของปัญหานี้มีว่า คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงวิธีการควบคุมภาษีน้ำมันซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ผู้ผลิตน้ำมันหล่อลื่นเหลวจากน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วและนำไปจำหน่ายให้กับปั๊มน้ำมันซึ่งเป็นที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับประชาชนทั่วไป และปั๊มน้ำมันเหล่านั้นก็เอาน้ำมันหล่อลื่นเหลวดังกล่าวจำหน่ายแทนหรือปนไปกับน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ยังมิได้ใช้ของบริษัทผู้ค้าน้ำมันในตราเครื่องหมายการค้าที่ปั๊มนั้นเป็นตัวแทนจำหน่าย นอกจากนี้ผู้ผลิตน้ำมันหล่อลื่นดังกล่าวบางรายได้บรรจุน้ำมันนั้นใส่ในภาชนะที่มีตราเครื่องหมายการค้าของบริษัทผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ๆ เช่น บริษัทเอสโซ่ บริษัทคาลเท็กซ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการปลอมแปลงสินค้าวิธีหนึ่ง น้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ทำจากน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วส่วนมากมีคุณสมบัติหรือคุณภาพในการหล่อลื่นต่ำกว่าธรรมดา ทำให้เครื่องยนต์เกิดการสึกหรอและชำรุดเร็วกว่าปกติเป็นการเสียหายต่อเศรษฐกิจของชาติเป็นส่วนรวมในขณะนี้ผู้ผลิตน้ำมันที่กล่าวและได้เสียภาษีน้ำมันให้กรมสรรพสามิต ๗ ราย ส่วนผู้ผลิตที่ยังมิได้เสียภาษีก็คงมีอยู่อีกมิใช่น้อย การควบคุมให้ผู้ผลิตปฏิบัติเรื่องคุณภาพของน้ำมันยังมิได้อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายใดเลย ฉะนั้น เพื่อป้องกันความเสียหายตามที่กล่าวมาแล้วสมควรที่จะได้ควบคุมคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดน้ำมันหล่อลื่นขึ้นอีกชนิดหนึ่งเพื่อให้สามารถควบคุมผู้ผลิตและผู้จำหน่ายน้ำมันชนิดนี้ได้ต่อไป นอกจากนี้คณะกรรมการฯ ยังได้พิจารณาเห็นว่า ผู้ทำหรือผู้ผลิตน้ำมันหล่อลื่นเหลวจากน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วเป็นผู้ประกอบการกลั่นน้ำมันตามคำวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ ควรจะต้องให้ได้รับอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันจากกระทรวงเศรษฐกิจเสียด้วย คณะกรรมการฯ จึงได้ขอให้สำนักงาน ก.ต.ภ. แจ้งให้กระทรวงเศรษฐกิจพิจารณา ๒ ประการคือ

๑. ขอให้ประกาศกำหนดคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดน้ำมันหล่อลื่น (เหลว) ตามนัยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ ขึ้นอีกชนิดหนึ่ง

๒. ควรกำหนดให้ผู้ประกอบการกลั่นน้ำมันหล่อลื่นเหลวจากน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้ว ต้องได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ค้าน้ำมันตามนัยมาตรา ๕ แห่ง

พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙

แต่กรมทะเบียนการค้าเห็นว่าการทำหรือผลิตน้ำมันหล่อลื่นเหลวจากน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วโดยผู้ประกอบการเพียงแต่เอาน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วมากรองใหม่ น่าจะถือไม่ได้ว่าเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันตามความหมายของกฎหมายนี้ เพราะเห็นว่ามิได้ทำหรือผลิตน้ำมันขึ้นเลยเพียงแต่ทำให้น้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วให้สะอาดขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้กรมทะเบียนการค้าเห็นว่า คำนิยามของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันที่ให้หมายถึง “ผู้ทำหรือผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงจากน้ำมันปิโตรเลียมดิบหรือจากวัสดุใดๆ” นั้น คำว่า “วัสดุใดๆ” น่าจะหมายถึงวัสดุหรือวัตถุดิบอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติสามารถนำมาใช้ทำหรือผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงได้เช่นเดียวกับน้ำมันปิโตรเลียมดิบ

กระทรวงเศรษฐกิจจึงขอเรียนหาว่า

(๑) ผู้ประกอบการทำหรือผลิตน้ำมันหล่อลื่นเหลว โดยการนำน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วมากรองใหม่ เป็น “ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน” ตามความหมายของพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือไม่

(๒) หากในกรณี (๑) ไม่เป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันแล้ว ถ้าในการกรองน้ำมันนั้นนอกจากกรองให้สะอาดแล้วยังเติมสารเคมีลงไปด้วยเพื่อให้น้ำมันหล่อลื่นเหลวที่กรองนั้นมีคุณสมบัติดีขึ้นจะนับได้ว่าเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันตามความหมายของพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงเศรษฐกิจและผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.ต.ภ.) เข้าร่วมชี้แจงข้อเท็จจริงด้วยแล้ว มีความเห็นว่า สารสำคัญที่พึงพิจารณาในเรื่องนี้ ก็คือการนำเอาน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วมากรองหรือกลั่นโดยเติมหรือไม่เติมสารเคมีลงไปด้วยนั้น จะถือว่าเป็นการทำหรือผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงจากวัสดุใดๆ อันจะถือได้ว่าเป็น “ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือไม่

เมื่อได้พิจารณาคำนิยาม “ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน” ในมาตรา ๓^๑ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ แล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่ คำว่า “วัสดุใดๆ” นั้น หมายถึงวัสดุที่อยู่ในขั้นที่เป็นวัตถุดิบและสามารถนำไปใช้ทำหรือผลิตเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงได้ทำนองเดียวกับน้ำมันปิโตรเลียมดิบ เช่น oil shale ฯลฯ แต่น้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งที่ทำหรือผลิตจากน้ำมันปิโตรเลียมดิบมาแล้ว และก็มีได้ทำจากวัสดุอื่นใดที่มีคุณสมบัติทำนองเดียวกับน้ำมันปิโตรเลียมดิบ ฉะนั้นกรณีที่น่า้ำมันหล่อลื่น

^๑ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน” หมายความว่า ผู้ทำหรือผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงจากน้ำมันปิโตรเลียมดิบหรือจากวัสดุใดๆ

ฯลฯ

ฯลฯ

เหลวที่ใช้แล้วมากรองหรือกลั่น ไม่ว่าจะได้เติมสารเคมีลงไปหรือไม่ก็ตาม จึงยอมมิใช่เป็นการทำหรือผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงจากทั้งน้ำมันปิโตรเลียมดิบหรือจากวัสดุใดๆ ตามความหมายแห่งคำนิยามดังกล่าว คงเป็นแต่เพียงทำน้ำมันหล่อลื่นเหลวที่ใช้แล้วให้มีคุณสมบัติดีขึ้นอันอาจนำไปใช้เป็นน้ำมันหล่อลื่นได้อีกเท่านั้น ฉะนั้นผู้ประกอบการดังกล่าวจึงมิใช่เป็น “ผู้ประกอบการกลั่นน้ำมัน” ตามนัย มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๑๒